

**ECONOMICS AND MANAGEMENT
OF NATIONAL ECONOMY,
THE SOCIAL RESPONSIBILITY
OF NATIONAL MODELS OF ECONOMIC SYSTEMS**

Канцір В. С., д.ю.н., професор

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3689-4697>

Старко І. Є., к.е.н., доцент

Інститут інноваційної освіти

Київського національного університету

будівництва і архітектури

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9394-1808>

Канцір І. А., к.е.н., доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1259-0381>

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-107-7-2>

**ВЕКТОРИ АПГРЕЙДУ
МОДЕЛІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:
УПРАВЛІНСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Ефективна система місцевого самоврядування виступає гарантією демократичних суспільних відносин і максимальної взаємодії громадян та інститутів державної влади. Місцеве самоврядування – платформа конституційного ладу та слугує домінантою організації й функціонування державницького устрою і є автентичною ознакою демократизму. Місцеве самоврядування – це механізм соціальних взаємовідносин, який дуалізує інтереси держави та громади й має на меті їх задовольняти у повному обсязі.

Сьогодні проблеми місцевого самоврядування суттєво загострились через курс на зміну суспільного устрою, формування нової формації адміністративно-територіального устрою на націоналістичній ідеї.

Основне призначення місцевого самоврядування – створення та підтримка сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних та доступних публічних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади. Саме, питання ефективного розвитку системи місцевого самоврядування, і, постало в центрі уваги дослідження.

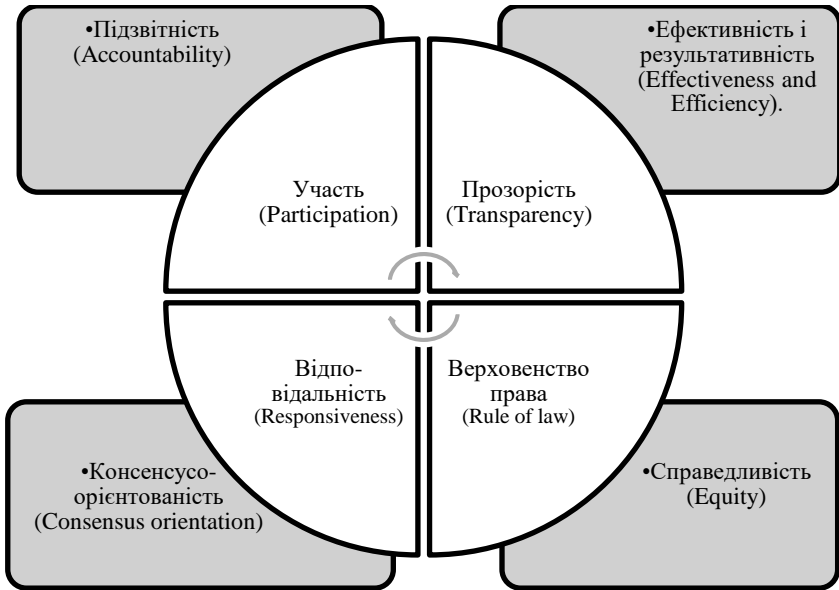
В науці загально визнано існування чотирьох основних моделей організації місцевого самоврядування – англосаксонської, континентальної, іберійської та радянської. Критеріями розмежування між ними є: правовий статус, функціональні взаємовідносини та розподіл компетенції між центральними (державними) та місцевими органами управління [1].

Сучасні тенденції організації публічної адміністрації країн Європейського Союзу базуються на демократичній децентралізації влади, що здійснюється через передання відповідних повноважень на найближчий до громадян рівень публічної влади.

Система органів місцевого самоврядування утворює третій рівень системно-структурної організації публічної влади в Україні. Вона побудована за європейсько-континентальною (французькою) моделлю: місцеве самоврядування, незалежність якого визнано конституційно, на рівні районів і регіонів поєднане з місцевими виконавчими органами – місцевими державними адміністраціями та знаходиться під державним адміністративним наглядом.

В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську Хартію місцевого самоврядування, ухвалено низку базових нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування. Водночас, як зазначено в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в

Україні, система місцевого самоврядування на сьогодні не задовольняє потреб суспільства [2].

Рис. 1. Складові «належного врядування» відповідно до Програми розвитку ООН [3]

Слушною є позиція С.В. Смерічевської [4], яка визначає алгоритм оптимізації механізму взаємодії органу місцевого самоврядування та громади, зокрема:

- зміна моделі «влада-населення», з акцентом на активізацію участі громади у діяльності органів місцевого самоврядування;
- підвищення правової культури громадян;
- формація у громади сучасного бачення органів місцевого самоврядування та презентація програм громадського лідера;
- формування ефективного партнерства між органами місцевого самоврядування та органами державної виконавчої влади.

З врахуванням міжнародного досвіду та національних здобутків, доцільно виокремити пріоритетні напрями розвитку органів місцевого самоврядування:

- 1) формування сучасної соціальної інфраструктури, реалізація ефективної політики регіонального розвитку;
- 2) ефективне та раціональне використання обмежених ресурсів локального значення для якісного задоволення потреб населення;
- 3) формування сучасного бізнес-середовища;
- 4) використання сучасної кадрової політики;
- 5) перманентна взаємодія з фондами та неурядовими організаціями з метою пошуку джерел фінансування територіальних громад;
- 6) діалог з громадськістю;
- 7) розширення прав територіальних громад;
- 8) гарантування принципу субсидіарності;
- 9) імплементація інституту місцевого омбудсмена.

Література:

1. Шпак Ю.О., Стешенко Т.В. Сучасні моделі місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми державного будівництва та місцевого самоврядування в контексті конституційної модернізації*. Харків, 2016. С. 162–170.
2. Архипенко С.В., Почужевська Ю.Л. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування: сутність та функції. *ЛОГОС*. 2019. № 50. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/files/journals/4/issues/74/public>.
3. Global Issues. Governance. URL: <https://www.un.org/en/globalissues/governance>.
4. Смерічевська С. В., Лічман Т. Д. Форми співпраці місцевої влади з населенням: світовий досвід. URL: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Gosupravlenie/33637.doc.htm.